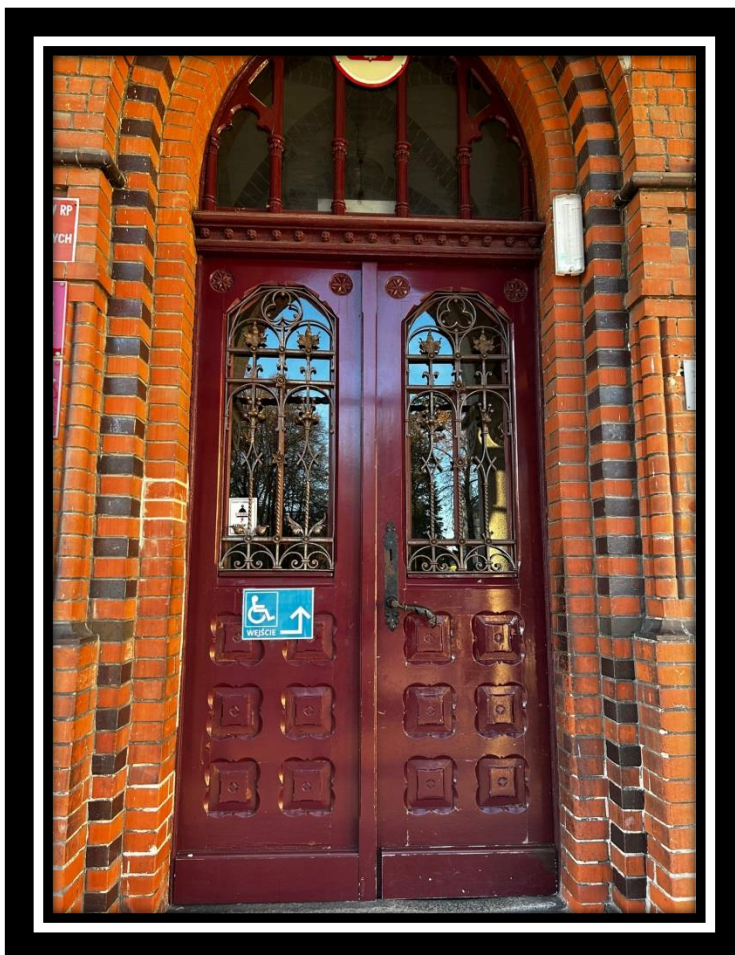

**BADANIA PRÓBEK WARSTW MALARSKICH STOLARKI DRZWIOWEJ –DRZWI
GŁÓWNE- STAROSTWA POWIATOWEGO W KĘTRZYNIE.**

Wykonawcy badań:

mgr Barbara Kwasiborska (nadzór i konsultacje konserwatorskie, pobranie próbek, opracowanie dokumentacji)

mgr Małgorzata Feiertag-Baran (nadzór i konsultacje konserwatorskie, pobranie próbek, opracowanie dokumentacji)

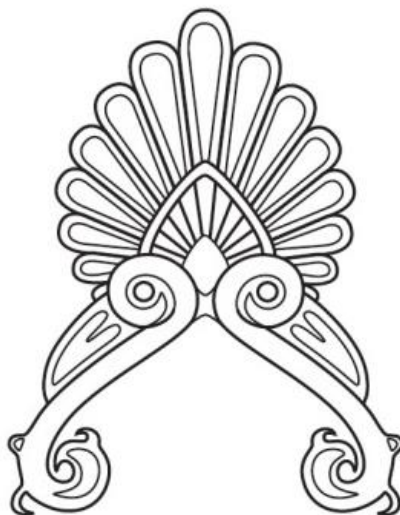
mgr Adam Cupa (badania fizyko-mechaniczne)

Data opracowania: styczeń 2024

SPIS TREŚCI

1.Podstawa opracowania dokumentacji.....	str.4
2.Przedmiot opracowania.....	str.4
3.Cel opracowania.....	str.4
4. Wprowadzenie.....	str.5
5. Identyfikacja obiektu.....	str.5
6. Karta zabytku.....	str.6.
7. Historia obiektu.....	str.8
8. Charakterystyka obiektu.....	str.16
9. Stan zachowania i przyczyny zniszczeń obiektu.....	str.20
10. Technika i technologia sposobu wykona.....	str.21
12. Miejsca pobranie próbek i wykonania odkrywek.....	str.27
13. Podsumowanie wyników badań próbek.....	str.36
14. Proponowany program prac konserwatorskich.....	str.37
15. Dokumentacja zdjęciowa.....	str.39

CZĘŚĆ KONSERWATORSKA

1. Podstawa opracowania dokumentacji.

Zleceniodawca: Starostwo Powiatowe w Kętrzynie ul. Pl. Grunwaldzki 1 11-400 Kętrzyn

Zleceniobiorca: AKROTERION Budownictwo i Konserwacja Zabytków Jakub Baran-Feiertag
ul. Tysiąclecia 10/11 87-100 Wąbrzeźno,
Tel. 696 045 791

Badania laboratoryjne: mgr Barbara Kwasiborska
mgr Adam Cupa
mgr Małgorzata Feiertag-Baran

Autor dokumentacji: mgr Małgorzata Feiertag-Baran, magister sztuki w specjalności konserwacji rzeźby kamiennej i detali architektonicznych.

mgr Barbara Kwasiborska, magister sztuki w specjalności malarstwa sztalugowego i rzeźby polichromowanej.

2. Przedmiot opracowania

Badania technologiczno- konserwatorskie stolarki drzwiowej (drzwi główne.) w Starostwie Powiatowym w Kętrzynie.

3. Cel opracowania

Celem badań jest ocena wartości artystycznej i formalnej kolejnych nawarstwień, ich techniki wykonania i stanu zachowania po uprzednim określeniu nawarstwień oraz zinterpretowaniu kolejnych warstw. Wnioski zostaną wyciągnięte na podstawie sondażowych badań stratygrafii, badań mikroskopowych pobranych próbek, badań z zakresu historii przedmiotu oraz analizy formalnej.

Celem badań jest opracowanie odpowiednich postulatów dotyczących właściwego postępowania z obiektem w trakcie planowanych prac konserwatorskich z zachowaniem prawidłowej kolejności wykonywania zadań konserwatorskich i restauratorskich. Wymienione wcześniej działania będą utrwalone w dokumentacji opisowej i fotograficznej.

4. Wprowadzenie

W dokumentacji przedstawiono wyniki badań polichromii. Przedmiotem badań było ustalenie pierwotnej kolorystyki stolarki drzwiowej (drzwi główne) Starostwa Powiatowego w Kętrzynie. Próbkę warstw malarskich pobrano w styczniu 2024 r. Badania wykonano w styczniu 2024 r. Na podstawie oględzin konserwatorskich wytypowano miejsca, z których pobrano próbki do badań.

5. Identyfikacja obiektu

- rodzaj obiektu: stolarka drzwiowa (drzwi główne)
- lokalizacja: Starostwo Powiatowe ul. Pl. Grunwaldzki 1 11-400 Kętrzyn
- czas powstania: 1894- 1895
- autor: -
- właściciel: Starostwo Powiatowe w Kętrzynie
- funkcja obiektu: publiczna
- nr w rejestrze zabytków: A-2180 z dnia 1987-09-01

6.0. KARTA IDENTYFIKACYJNA ZABYTKU I DOKUMENTACJI

A-2180

NR REJESTRU ZABYTKÓW

.....

1.1. DANE PRZED ROZPOCZĘCIEM PRAC

RODZAJ stolarka drzwiowa (drzwi główne)

TEMAT stolarka drzwiowa (drzwi główne)

AUTOR, WARSZTAT, SZKOŁA:

SYGNATURA Brak

INSKRYPCJE: Brak

DATOWANIE 1894- 1895

POCHODZENIE ul. Pl. Grunwaldzki 1 11-400 Kętrzyn

MIEJSCE PRZECHOWYWANIA ul. Pl. Grunwaldzki 1 11-400 Kętrzyn

WŁAŚCICIEL/ UŻYTKOWNIK: Starostwo Powiatowe w Kętrzynie

TECHNIKA stolarka drzwiowa- drzwi główne. (Drzwi składają się z dwóch części: dolnej i nadświetla. Części oddzielone są od siebie ślemieniem. Drzwi drewniane, dwuskrzydłowe o równych skrzydłach, płycinowo- ramowe. Drzwi otwieralne na zewnątrz. Całość stolarki w kolorze czerwono-brązowym).

WCZEŚNIEJSZE RENOWACJE: TAK ☒ NIE ☐

WCZEŚNIEJSZE DOKUMENTACJE: TAK ☐ NIE ☒

1.2. DANE O REALIZACJI KONSERWATORSKIEJ

INWESTOR I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Starostwo Powiatowe w Kętrzynie ul. Pl. Grunwaldzki 1 11-400 Kętrzyn

ZLECENIODAWCA

Starostwo Powiatowe w Kętrzynie ul. Pl. Grunwaldzki 1 11-400 Kętrzyn

WYKONAWCY PRAC

„Akroterion Budownictwo i Konserwacja Zabytków” Jakub Baran- Feiertag

ZABIEGI W KOLEJNOŚCI WYKONANIA

1. Pobranie próbek.
2. Wykonanie naszlifów przekrojów poprzecznych próbek.
3. Wykonanie fotografii barwnych przekrojów poprzecznych próbek.
4. Rentgenowska spektroskopia fluorescencyjna (XRF) (określenie pigmentów występujących w warstwie polichromii)
5. Wykonanie rozmazów wodnych oraz działanie na próbki kwasami i zasadami.
6. Badanie klasy związków organicznych występujących w warstwach przekrojów poprzecznych
7. Analiza mikrochemiczna pigmentów znajdująca się w poszczególnych warstwach malarskich.
8. Wykonanie badań historycznych, rozpoznanie historii i funkcji zabytku, określenie wartości historycznych, artystycznych i użytkowych.
9. Wykonanie analizy i dokumentacji stanu zachowania obiektu, ustalenie użytych materiałów i zastosowanych technologii, określenie stanu zachowania i opracowanie diagnozy zniszczeń obiektu.
10. Rejestracja fotograficzna.
11. Opracowanie dokumentacji z przeprowadzonych badań.
12. Opracowanie programu prac konserwatorskich.

CZAS TRWANIA PRAC styczeń 2024

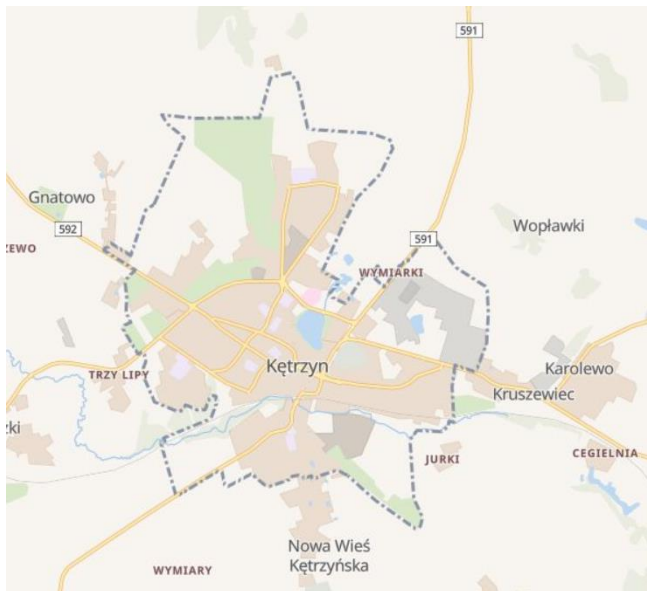
MIEJSCE PRZECHOWYWANIA

1. EGZ. **Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Olsztynie, ul. Podwale 1**
2. EGZ. **Starostwo Powiatowe ul. Pl. Grunwaldzki 1 11-400 Kętrzyn**
3. EGZ. **„Akroterion Budownictwo i Konserwacja Zabytków” Jakub Baran- Feiertag**

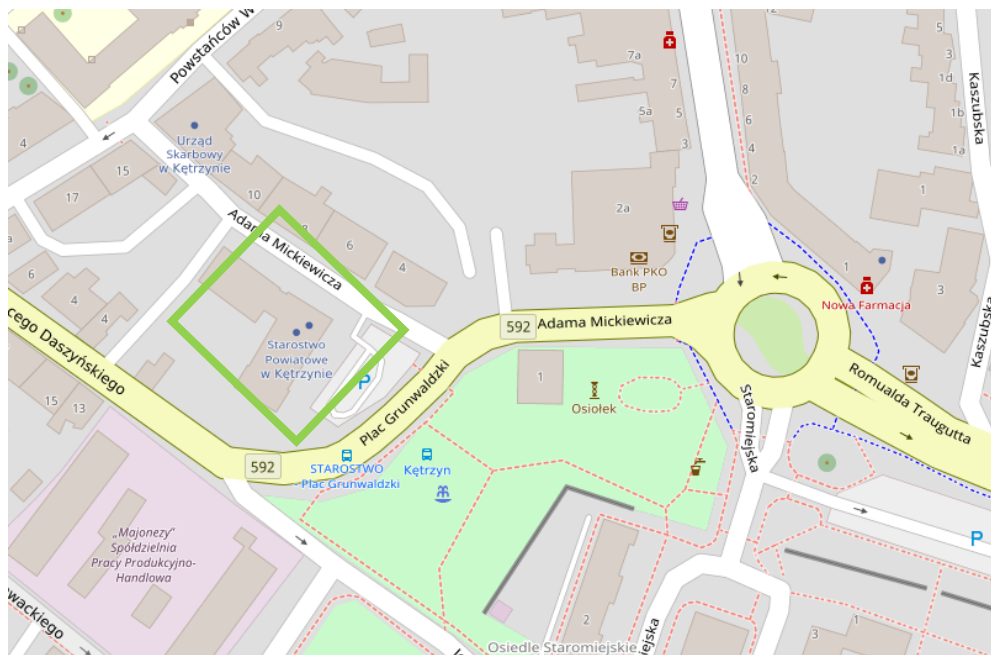

7. Historia obiektu:

Kętrzyn położony jest w części północnej województwa warmińsko-mazurskiego i jest siedzibą powiatu i gminy¹.

Il. 1 Plan sytuacyjny miasta Kętrzyn, skala 1:25000 (źródło: geoportal360.pl) [dostęp: 20.11.2022 r.].

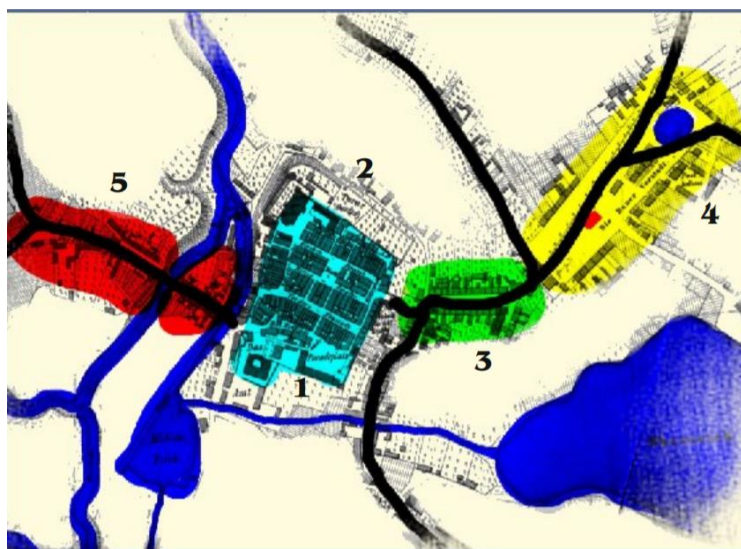
Il. 2 Plan orientacyjny miasta Kętrzyn, zielonym prostokątem oznaczona lokalizacja Starostwa Powiatowego w Kętrzynie, położonej na ul. Pl. Grunwaldzki 1, skala 1:2000 (źródło: geoportal.gov.pl) [dostęp: 20.12.2023 r.].

Ziemia, na której obecnie położony jest Kętrzyn, dawniej należała do pruskiego plemienia Bartów, a gród zwany był Rast. Od XIII wieku teren ten podlegał komturom

¹ Internetowa encyklopedia Warmii i Mazur, zob.
<http://encyklopedia.warmia.mazury.pl/index.php/K%C4%99trzyn> [dostęp: 02.02.202 r.].

z Bałgi. Osada pod nazwą *Rastenburg* rozwijała się przy strażnicy drewniano-ziemnej zbudowanej przez Krzyżaków w 1329 r.² Najazdy Litwinów pod wodzą Olgierda i Kiejstuta w 1345 r. i 1347 r. spowodował zniszczenie grodu wraz z strażnicą. Zakon już w 1350 r. zdołał odbudować osadę i rozpoczął budowę murów obronnych. W 1357 r. za sprawą komtura Henniga Schindekopfa miasto otrzymało prawa miejskie, przez lokację na prawie chełmińskim. Miasto leżało na ważnych szlakach komunikacyjnych i handlowych z Malborka na Litwę oraz Królewca na Mazowsze i do Polski. Miało ono wówczas kształt nieregularnego prostokąta z rynkiem i ratuszem pośrodku oraz zostało obwarowane w 1370 r. Od trzech stron chroniły je fosy, a od południa wzdłuż skarpy, nawadniająca je rzeka Guber z kanałem i stawem młyńskim. W mury obwodowe wkomponowane było 13 baszt, 3 bramy (Młyńska, Wodna i Wysoka) oraz na odcinku południowym – dwa duże obiekty warowne: zamek prokuratorowski i krzyżacki warowny kościół św. Jerzego³. W 1375 r. ustalona została ostateczna granica między Warmią a ziemiami Zakonu Krzyżackiego. Granica przebiegała pomiędzy miastem warmińskim – Reszlą a Kętrzynem, który odtąd znalazł się w obszarze Prus Dolnych⁴.

Il. 3 Kętrzyn, układ przestrzenny miasta pod koniec XIV w. wg M. Wyczółkowskiego, oznaczenia: 1. Zamek 2. Miasto z kościołem parafialnym św. Jerzego 3. Przedmieście Królewieckie 4. Przedmieście Chłopskie, dawna wieś Rast z kościołem św. Katarzyny 5. Przedmieście Wola, (źródło: M. Wyczółkowski, *Miasto zwane Rastenburg - Stadt Rastenburg genannt - City called Rastenburg*, Kętrzyn 2017, s. 5).

² J. Bieszk, *Zamki państwa krzyżackiego w Polsce*, Warszawa 2010, s. 168-169.

³ Ibidem, s. 169.

⁴ M. Wyczółkowski, *Miasto zwane Rastenburg - Stadt Rastenburg genannt - City called Rastenburg*, Kętrzyn 2017.

Na początku lat 50 XIV wieku Krzyżacy zaczęli wznosić murowany zamek prokuratorski. Zlokalizowany był on w południowo-wschodnim narożu miasta. W końcowym efekcie wystawał on poza linię miejskich murów obwodowych, ale był z nimi sprzężony kurtyną zachodnią⁵.

Po wojnie trzynastoletniej na mocy pokoju toruńskiego Kętrzyn wraz z resztą Prus Dolnych pozostał w granicach Prus Zakonnych, jednak jako lenno Królestwa Polskiego. Dopiero po 1525 r., nastąpił szybki rozwój miasta⁶.

Il. 4 Kętrzyn, panorama miasta i zamku z 1684 r. wg. K. Hartknoch'a, (źródło: M. Haftka, *Zamki krzyżackie w Polsce. Szkice dziejów*, Malbork-Płock 1999, s. 131).

Il. 5 Kętrzyn, panorama miasta z 1704 r. (źródło: T. Korwaj, *Rastenburg/Kętrzyn. Dzieje miasta*, Kętrzyn 2012, s. 303)

W latach 1758-1763 Kętrzyn został oblężony kontrybucją wojenną przez wojska rosyjskie cesarzowej Elżbiety, wówczas jego rozwój został zahamowany⁷.

Na przestrzeni stuleci epidemie i pożary, głównie te w XVII wieku sprawiły, że na przełomie XVIII i XIX w. miasto straciło na znaczącej roli. Początek XIX w. to okres wprowadzenia przez rząd pruski reform administracyjnych. Nowa ordynacja miejska, uchwalona przez sejm pruski weszła w życie 23 stycznia 1809 r. Obciążeniem dla miasta były wojska

⁵ Więcej na temat zamku czyt. Ibidem, s. 168-172; B. Guerquin, *Zamki w Polsce*, Warszawa 1984, s. 247; M. Haftka, *Zamki krzyżackie w Polsce. Szkice dziejów*, Malbork-Płock 1999, s. 130-134; <https://medievalheritage.eu/pl/strona-glowna/zabytki/polska/ketrzyn-zamek-krzyzacki/> (02.02.2022 r.).

⁶ Więcej na temat kościoła św. Jerzego zob. T. Korwaj, *Rastenburg/Kętrzyn. Dzieje miasta*, Kętrzyn 2012, s. 34-56.

⁷ Ibidem, s. 92.

napoleońskie stacjonujące tu w latach 1806-07 i 1812, które dewastowały zabudowę, ściągały kontrybucję i przynosiły epidemie. Rok 1815 przyniósł koniec działań wojennych, a kongres Wiedeński stworzył nowe możliwości rozwoju miasta. W 1818 r. utworzono w Kętrzynie siedzibę starosty powiatu. Budowa dróg, łączących go z innymi miastami Prus w poł. XIX w. oraz linii kolejowej w 1867 r. otworzyła przed miastem nowe perspektywy.

Stare Miasto założono na planie prostokąta o powierzchni ok. 4,5 ha, a jego średniowieczny układ komunikacyjny zachował się w nieznacznie zmienionej formie do dziś. Granice zabudowy miasta aż do początku XVIII wieku wyznaczały mury obronne. Pierwotne rozplanowanie przestrzenne miasta założone było na siatce modularnej o module 5 prętów, co stanowiło układ do wytyczenia ulic, placów i parceli budowlanych. Ulice, które znajdują się w obrębie Starego Miasta (w tym ul. Rycerska, przed 1945 r. *Ritterstrasse*) są obecnie najstarszymi, pozostałe to: Staromiejska (przed 1945 r. *Kirchenstrasse*), Zamkowa (przed 1945r. *Schloss Strasse*), Zjazdowa (przed 1945 r. *Rollberg*) oraz dwa nieistniejące place: Rycerski (*Ritterplatz*) i Stary Rynek (*Alter Markt*)⁸. W obrębie miasta wzdłuż ulic wydzielono parcele. Prawdopodobnie w obrębie murów miejskich w początkach funkcjonowania miasta było 46 dużych parcel. Na obrzeżach Starego Miasta wnoszono natomiast półparcele, na których położone były budy/stragany. Zabudowa poza budowlami monumentalnymi i obronnymi wznoszono prawdopodobnie z drewniana. Być może, że niektóre kamienice przyrynkowe od XVII w. były już murowane (pierwszy murowany dom wzniesiono w 1575 r.) czy też o konstrukcji szachulcowo-ryglowej. Kwartal ulic: Zamkowej, Staromiejskiej i Rycerskiej wraz ze Starym Rynkiem stanowił pierwotną lokalizację miasta z 1357 r. W obrębie Starego Miasta były dwie główne ulice Rycerska i Staromiejska, które spinały od wschodu i zachodu Stary Rynek. W czasie średniowiecza przy tych ulicach patrycjat miejski miał swoje parcele i kamienice. W późniejszym okresie właścicielami ich byli rzemieślnicy (głównie spośród cechu szewców i piwowarów) oraz kupcy, którzy byli zarazem przedstawicielami administracji samorządowej (burmistrz i radni miejscy). Najstarszym murowanym budynkiem mieszkalnym w mieście był „kamienny dom” (*Steinhaus*) wybudowany w 1575 r. w płn. - wsch. narożniku rynku, przy ówczesnej *Ritterstrasse* nr 8 (obecnie teren zieleni w narożniku ul. Gałczyńskiego i Rycerskiej).

⁸ T. Korowaj, *Rastenburg/Kętrzyn. Przewodnik historyczny po mieście*, s. 23-24.

Il. 6 Kętrzyn, plan miasta wg C. Steinbrechta, zielonym prostokątem oznaczona lokalizacja ul. Rycerskiej (źródło: <https://medievalheritage.eu/pl/strona-glowna/zabytki/polska/ketrzyn-miejskie-mury-obronne/>) [dostęp: 02.03.2022 r.]

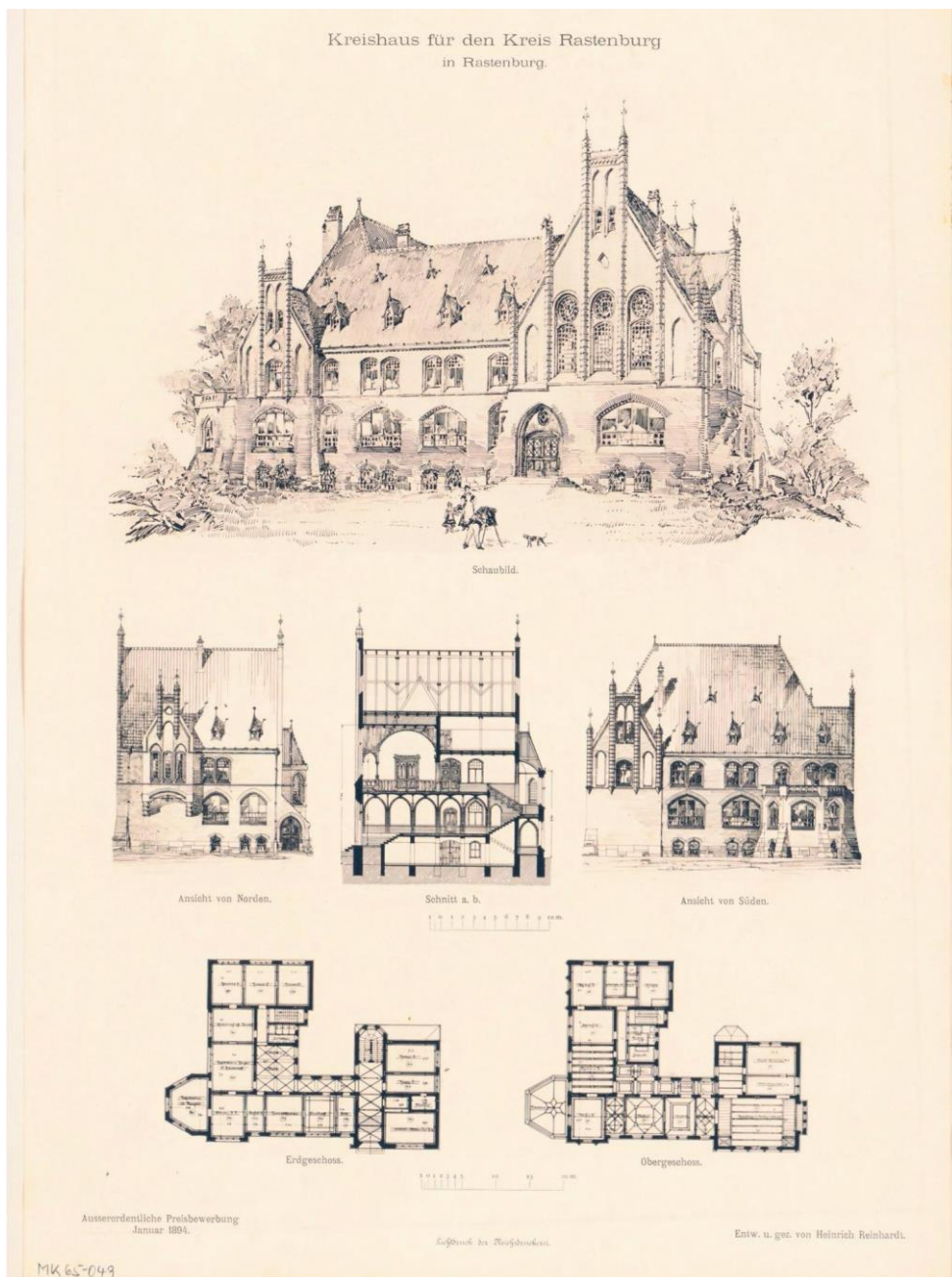
Umiejętnie prowadzona polityka sprawiła, że w 2 poł. XIX w. wybudowano tu wiele nowoczesnych (jak na owe czasy) zakładów przemysłowych, w tym związanych z przetwórstwem rolno-spożywczym. Wymienić tu należy obiekty przemysłowe takie jak: młyny zbożowe, fabryka drożdży, browar, cukiernia. Rozwijały się też zakłady i fabryki, np.: garbarnia, fabryka maszyn rolniczych, odlewnia dzwonów i żeliwa. Z tego okresu, do dnia dzisiejszego zachowało się wiele obiektów. Rozwój gospodarczy wpłynął również korzystnie na szkolnictwo i stowarzyszenia społecznych⁹.

Budynek starostwa powiatowego w Kętrzynie znajdujący się pod obecnym adresem Plac Grunwaldzki 1, został wybudowany w latach 1894- 1895 z przeznaczeniem na jego siedzibę. Obiekt powstał na terenie dawnych magazynów żywnościowych, za budynkiem łoży masońskiej.

⁹ Ibidem, s. 1-5.

AKROTERION
Pracownie konserwacji zabytków
DOKUMENTACJA BADAŃ KONSERWATORSKICH

Il. 7. Wyloniony na drodze konkursu projekt architektoniczny gmachu budynku starostwa powiatowego autorstwa Heinricha Reinhardta, Archiwum Muzeum Architektury Uniwersytetu Technicznego w Berlinie, <https://www.cbk.starostwo.ketrzyn.pl/2023/03/06/historia-ratusza-i-gmachu-starostwa-w-ketrzynie/>

Z dokumentów, które znajdują się w Muzeum Architektury Uniwersytetu Technicznego w Berlinie wynika, że konkurs projekt budowy gmachu został rozstrzygnięty w pierwszej turze, autorem wyłonionego projektu był Heinrich Reinhardt (1868- 1974), w tym samym czasie ogłoszony był konkurs na projekt architektoniczny budynku ratusza miejskiego.

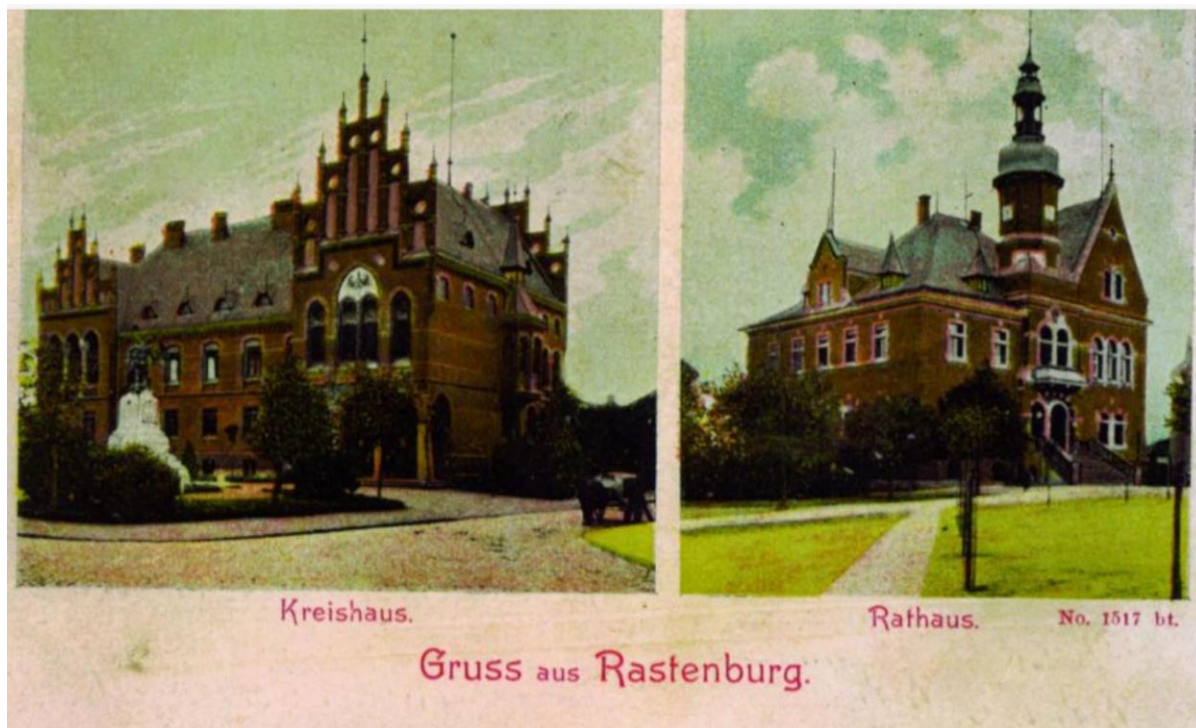

Zarówno budynek starostwa jak i ratusz wybudowane zostały przez największą do 1945 roku firmę budowlaną działającą na terenie całego powiatu. Właścicielem tej firmy był Heinrich Modricker, mistrz ciesielski, po jego śmierci działalność przejął syn Martin.

Pierwotną siedzibą starostwa był zamek, który należał wcześniej do skarbu państwa i wykupiony przez miasto Kętrzyn został w 1910 roku.

W połowie XIX wieku z inicjatywy ówczesnego starosty, którym był Ferdinand von der Trenck wybudowano osobny obiekt z przeznaczeniem na siedzibę starostwa. Teren pod budowę wybrano przy ówczesnym Przedmieściu Węgorzewskim (Angerburger Vorstadt, potem Argenburger Strasse 34, róg ulicy Rybackiej - Fischer Strasse- obecnie ul. Kaszubska. Była to druga siedziba starostwa. Po 1895 roku właścicielem budynku została rodzina Lackner, następnie na parterze mieściły się sklepy. Budynek został rozebrany na początku lat 90 tych XX wieku. Dziś w tym miejscu znajduje się hotel "Koch" przy obecnej ulicy Traugutta 3.

Budowę obecnego gmachu starostwa powiatowego rozpoczęto w 1894 roku, kiedy to urząd sprawował syn starosty Ferdinanda (Ferdinand Andreas Carl Friedrich von der Trenck. Pod budowę wybrano działkę przy ówczesnej ul. Stodolnej (Scheunen Strasse). Był to teren, na którym znajdowały się obiekty takie jak spichlerze, stodoły, magazyny. Wszystkie te obiekty zostały zniszczone przez pożar, który wybuchł w 1890 roku. Ferdinand Andreas Carl Friedrich von der Trenck zmarł 3 stycznia 1895 roku, uroczystemu otwarciu gmachu starostwa przewodniczył jego następca, starosta Hilmar E. E. L. R. Schmidt von Schmidtseck (1863- 1912).

Il. 8. Poczтівка przedwojenna ukazująca gmach starostwa powiatowego z widocznym pomnikiem postawionym poległym mieszkańcom "Kreis Rastenburg" wybudowanym w 1897 roku przed budynkiem gmachu. Archiwum Muzeum Architektury Uniwersytetu Technicznego w Berlinie, <https://www.cbk.starostwo.ketrzyn.pl/2023/03/06/historia-ratusza-i-gmachu-starostwa-w-ketrzynie/>

Do roku 1945 adresem starostwa była ulica Fryderyka 5 (Friedrich Strasse 5), po wojnie zmieniona na Plac Grunwaldzki 1.

W latach 1942- 1943 przy elewacji tylnej (w części ryzalitowej) wybudowano schron przeciwlotniczy, który w latach 1959-1960 został rozebrany w trakcie prac modernizacyjnych przy obiekcie. W tym samym czasie dobudowano trzykondygnacyjne, bezstylowe skrzydło, wybudowano bezstylowe facjaty w obu połaciach dachowych, adaptując strych na pomieszczenia biurowe.

Na placu przed budynkiem w 1897 roku postawiono pomnik poświęcony mieszkańcom "Kreis Rastenburg" poległym w wojnach prusko- austriackiej (1866) i prusko- francuskiej (1870-1871). W 1945 roku pomnik zburzono, obecnie plac zagospodarowany jest na skwer z ławkami i fontanną.¹⁰

¹⁰ Tadeusz Korowaj, Historia ratusza i gmachu starostwa w Kętrzynie, 6 marca 2023 cbk. <https://www.cbk.starostwo.ketrzyn.pl/2023/03/06/historia-ratusza-i-gmachu-starostwa-w-ketrzynie/>

8. Charakterystyka obiektu

Wybudowany w latach 1894- 1895 z przeznaczeniem na siedzibę starostwa powiatowego budynek usytuowany na terenie dawnych magazynów żywnościowych. Neogotycki, względem konstrukcyjnym zbliżony do wszystkich innych budynków wznoszonych dawniej przez zakon krzyżacki na tych terenach, stąd zastosowanie stylu neogotyckiego nawiązującego do niemieckiego gotyku. Funkcjonujący przez lata, jednakże w latach 70- tych XX wieku podjęto decyzję o adaptacji poddasza i wszelkie prace z tym związane zaburzyły cały porządek stylu w obiekcie.

Obiekt posadowiony na planie prostokąta, dwukondygnacyjny z wtórnie zaanektowanym poddaszem, z wtórnie dobudowanym bezstylowym, trzykondygnacyjnym skrzydłem, które powstało w trakcie prac modernizacyjnych w latach 1959- 1960. W tym samym czasie przebudowano poddasze, które zostało zaadaptowane na pomieszczenia biurowe, w wyniku ten adaptacji wybudowano bezstylowe facjaty w obu połaciach dachowych.

Głównym materiałem budulcowym jest cegła pełna w formie wypału- klinkier. Elementy detalu wykonane z kamienia- głowice kolumn w podcieniu oraz kolumny, detale w formie fryzów ceglanych i połaci tynku zatarte na gładko oraz cegły szklwione w kolorze ciemnej zieleni.

Elewacja frontowa- reprezentacyjna, posiada okazały występ z lica elewacji budynku- ryzalit z podcieniem arkadowym, wsparty na kamiennych kolumnach- stanowiący organiczną część lica, który w rzucie poziomym ma kształt prostokąta, zwieńczony dekoracyjnym szczytem opartym na kształcie trójkąta z siedmioma sterczynami połączonymi schodkowo płytami z dekoracją tynkarską zatartą na płask i z okulusami¹¹. Na wysokości parteru znajduje się kolumnowy podcień, wsparty na czterech kamiennych kolumnach, gdzie mieści się główne wejście do budynku.

12

Po przeciwnej stronie elewacji frontowej znajduje się pseudoryzalit, także w rzucie poziomym w kształcie prostokąta, mieszczący dwa okna na poziomie parteru i trzy okna z pseudołukowymi płycinami zatartymi tynkiem na gładko na wysokości I piętra, zwieńczony szczytem opartym na kształcie trójkąta, zakończonym sześcioma sterczynami połączonymi płytami z dekoracją tynkarską zakładaną na płask i okulusami.

W elewacji bocznej na wysokości I piętra znajduje się wykusz stanowiący wystający z lica elewacji fragment budynku, poszerzający przylegające wnętrze, nadwieszony powyżej parteru o

¹¹ *Słownik terminologiczny sztuk pięknych*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 1996, s. 81, 400.

¹² *Zdzisław Mączyński: Elementy i detale architektoniczne w rozwoju historycznym*. Warszawa: Budownictwo i Architektura, 1956.

wysokości jednej kondygnacji, jako element wzbogacający ukształtowanie bryły budynku,¹³ z neogotyckim spływem służkowym zakończonym pseudokonsolką umiejscowioną pomiędzy dwoma ostrołukowymi oknami parteru. Wykusze zamknięty blaszanym, pięciopółciowym daszkiem zwieńczonym blaszaną sygnaturką.

Pierwotnie przed budynkiem znajdował się pomnik upamiętniający ofiary wojen z lat 1866 i 1870-1871, "Kreis Rastenburg", ufundowany w 1897 roku, zburzony w 1945 roku. Obecnie w tym miejscu znajduje się wybrukowany skwer z ławkami i fontanną.

Il.9. Pocztówka z początku XX wieku z gmachem starostwa. Widoczne na grafice przedstawiającej obiekt pierwotny wygląd elewacji i połaci dachowej a także pomnik usytuowany na placu przed budynkiem. Źródło: www.cbk.starowstwo.ketrzyn.pl

Na podstawie archiwalnej fotografii z uroczystego odsłonięcia pomnika poległych w wojnach mieszkańców Kętrzyna, odsłoniętego w 1897 roku widzimy, że elewacja frontowa została poddana pewnym przebudowom, szczególnie w zakresie pseudoryzalitu, który pierwotnie posiadał podcień w formie balkonu wpisanego w bryłę obiektu z ostrołukowymi arkadami wspartymi na kolumnach, obecnie podcień zlicowany jest z elewacją pseudoryzalitu a ostrołukowe arkady

¹³ wykusz, [w:] Krystyna. Kubalska-Sulkiewicz, *Słownik terminologiczny sztuk pięknych*, wyd. 3, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2002, s. 444

zostały zastąpione przez otwory okienne z łukowymi płycinami powyżej okien zatartymi na płasko, pozostały kolumny stanowiące podział między oknami. Podobnie otwory okienne widoczne na fotografii były pierwotnie w formie pionowych prostokątów z nadprożami w formie tynku powyżej okien parteru i piętra, obecnie okna są większe, zakończone naświetlem w formie łukowej. Wyprawa tynkarska znajdująca się w ryzalicie powyżej okien I piętra mieściła wizerunek orła, obecnie tynk zatarty jest na gładko i pomalowany w odcieniu bieli.

Il.10. Fotografia z uroczystego odsłonięcia pomnika poświęconego poległym w wojnach mieszkańcom Kętrzyna "Kreis Rastenburg", usytuowanego na placu przed gmachem starostwa. Najstarsze zdjęcie gmachu starostwa. Fotografia udostępniona dzięki Edith Kaes, źródło: www.cbk.statostwo.ketrzyn.pl

Il.11. Poczta z gmachem starostwa i pomnikiem usytuowanym na placu przed budynkiem, rok ok.1905. źródło: www.cbk.starostwo.ketrzyn.pl

Drzwi wejściowe, zewnętrzne, dwuskrzydłowe, w elewacji południowo wschodniej, drewniane, wykonane w konstrukcji płycinowo- ramowej, w kolorze wiśniowo- brązowym z przeszkleniami oraz naświetlem zamkniętym ostrołukowo. W dolnej części obu skrzydeł znajduje się listwa wysunięta względem lica drzwi, stanowiąca cokół.

Skrzydła o równych wymiarach, płyciny w dolnej partii skrzydeł drzwiowych z podziałem sześciu kwadratów rzeźbionych wklęsline względem lica skrzydeł drzwiowych. Powyżej znajduje się przeszklenie, tożsame w skrzydle zachodnim i wschodnim, zamknięte łukowo z ozdobną kratą z elementami florystycznymi zwieńczonymi ozdobą metaloplastyczną w formie maswerku.

W narożach skrzydła zachodniego w części górnej znajdują się dwie skrajnie rozmieszczone rzeźbione rozety- tożsame znajdują się na skrzydle wschodnim. Zachodnie skrzydło posiada prostą listwę przymykową. Skrzydło wschodnie posiada rzeźbioną klamkę i mechanizm zamykający.

Powyżej skrzydeł drzwiowych znajduje się szerokie ślemię z kostkowym rzeźbieniem i półwałkiem. Nad ślemieniem znajduje się naświetle z podziałem szprosowym w formie nawiązującej do neogotyckich okien zamkniętych półmaswerkiem.

9. Stan zachowania i przyczyny zniszczeń obiektu

Po dokładnej wizji lokalnej zabytkowej stolarki drzwiowej umieszczonej w budynku Starostwa Powiatowego w Kętrzynie stwierdzono, iż ich stan zachowania jest dobry.

Uszkodzenia mechaniczne drewna występują w formie płytkich uszkodzeń, zadrapań, ubytków w warstwie malarskiej. Kładzionej dość grubo, co powoduje zanik formy. Stolarka frontowa mocno zabrudzona.

	
Il. 7 Kętrzyn, stolarka drzwiowa. Fot. B. Kwasiborska, 2023 r.	Il. 8 Kętrzyn, stolarka drzwiowa. Fot. B. Kwasiborska, 2023 r.

Widoczna różnica między zachowaniem skrzydeł drzwiowych, a ościeżnicą.

(Warstwa malarska posiada zniszczone powłoki zabezpieczające drewno. W miejscu ubytków warstw zabezpieczających występuje osłabiona struktura drewna. W partiach ubytków wtórnej farby widoczna oryginalna warstwa malarska. Widoczny negatywny wpływ wahających się temperatur, oraz zmian atmosferycznych.

Stwierdzono również zniszczenie powłok zabezpieczających metal oraz lokalne korozje powierzchniowe. Szyldy, zasuw, haki, zawiasy wymagają usunięcia zabrudzeń i korozji.

10. Technika i technologia

Technologię i technikę wykonania poszczególnych warstw, określono na podstawie badań laboratoryjnych próbek warstw malarskich pobranych ze stolarki drzwiowej (drzwi wew.).

Rezultaty badań zilustrowano i opracowano komputerowo, wykonano fotografie przekrojów poprzecznych warstw malarskich. Stratygrafie interpretowano wraz z opisami i wynikami. Interpretację pigmentów wykonano na podstawie analiz mikrochemicznych oraz wyników badań całych objętości przeprowadzonych za pomocą spektrometru fluorescencyjnej analizy rentgenowskiej.

Wykonane badania spektrograficzne XRF warstw malarskich próbek oraz naszlify przekrojów poprzecznych próbek zostały sfotografowane. Wykonano również rozmaży wodne oraz działano na próbki kwasami i zasadami. Wykonano analizę mikrochemiczną pigmentów znajdujących się w poszczególnych warstwach malarskich, a także badano klasy związków organicznych występujących w warstwach przekrojów poprzecznych (zmydlanie, wybarwianie, test na hydroksyprolinę)

Sposoby identyfikacji:

- obserwacja in situ
- badania mikroskopowe

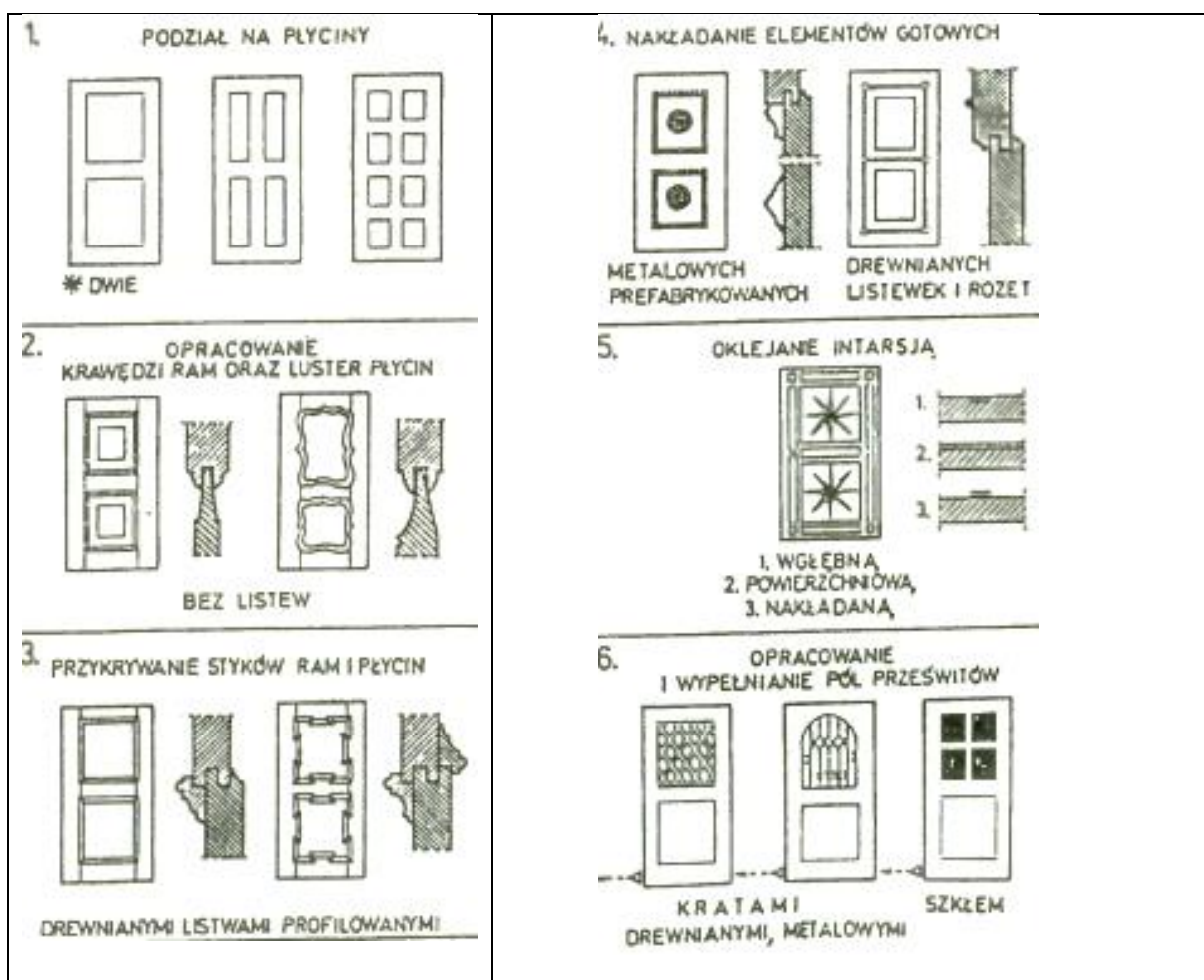
Konstrukcja ramowo-płycinowa, składa się z ram tworzących pola, które wypełniają płyciny. Płyciny te wpuszczane są po obwodzie w ramy, dzięki czemu drewno może swobodnie „pracować” a skrzydło drzwiowe nie paczy się, ani nie ma możliwości opuszczania się.

Konstrukcja ta na terenie Francji znana jest już około 1400 r. W Polsce sporadycznie występuje pod koniec XV i w XVI w. Popularna staje się dopiero w XVII stuleciu, przeważnie w drzwiach wewnętrznych. W zewnętrznych staje się powszechna dopiero w XIX w., szczególnie w jego drugiej połowie.

Najstarsze ramy drzwi płycinowych konstruowano w ten sposób, że ich ramiaki łączono ze sobą na zasadzie szpungi. (Takie zapóźnione rozwiązania można spotykać jeszcze w pierwszej połowie XVII w.). Później ramiaki te łączono na kołkowane czopy, a w końcu XVI w. już na czopy klinowe. Płyciny sporadycznie wzmacniano szpungami, dodatkowymi ramami lub je pogrubiano. Dodatkowe ramy (tzw. zdwojenie płycin) można spotkać niekiedy w XVI i XVII w., ale bardziej popularne stają się dopiero w XIX w. Pogrubianie płycin charakterystyczne jest dla drzwi XVIII w.

O rozwiązaniach plastycznych drzwi decydowała liczba ich skrzydeł i konstrukcja, ale przede wszystkim nałożone od zewnątrz różnego rodzaju dekoracje. Dekoracje te były charakterystyczne bądź dla jednej bądź dla drugiej konstrukcji, albo jednocześnie dla obydwóch. Ponadto w wielu przypadkach na jednym skrzydle drzwiowym stosowano jednocześnie kilka rodzajów dekoracji. Te plastyczne opracowania stolarki drzwiowej, obok wyraźnych cech stylowych posiadały także rozwiązania „bezstylowe”. Niektóre dekoracje bardzo długo posługiwały się formą tradycyjną. W takich wypadkach niejednokrotnie trudno określić jest czas powstania konkretnych drzwi¹⁴.

Il. 22, 23. Systemy dekoracji skrzydeł drzwiowych w konstrukcji ramowo- płycinowej. Opracował Jan Tajchman, *Drewniane drzwi zabytkowe na terenie Polski : systematyka i problematyka konserwatorska*, *Ochrona Zabytków* 44/4 (175), 269-277,1991, str.5

Dekoracje występujące na konstrukcji ramowo –płycinowej:

¹⁴ Jan Tajchman „Drewniane drzwi zabytkowe na terenie Polski : systematyka i problematyka konserwatorska, *Ochrona Zabytków* 44/4 (175), 269-277,1991, str.2-4

Podział skrzydła drzwiowego na płyciny oraz ich kształt i proporcje są podstawowymi elementami plastycznego kształtowania tego typu stolarek.

W okresie późnego gotyku drzwi miały najczęściej po cztery płyciny. W okresie renesansu stały się popularne drzwi o dwóch równych płycinach, (lub prawie równych) i były najbardziej powszechnym rozwiązaniem aż do drugiej połowy XIX w. Około 1700 roku stają się modne drzwi jednopłycinowe, a w okresie rokoka dwupłycinowe o zdecydowanie zróżnicowanych polach, tj. u góry większych, a u dołu mniejszych. Takie rozwiązania utrzymują się aż do początku XX w. W klasycyzmie ponadto stosowane są drzwi trójpłycinowe, szczególnie o zróżnicowanych wielkościach pól. Drzwi wielopłycinowe występują w nielicznych przykładach prawie we wszystkich okresach, najczęściej jednak w XIX w.

Wycinanie profilowań na krawędzi ram (od strony płycin) charakterystyczne jest dla drzwi późnogotyckich i wczesnorenesansowych. Ponownie staje się modne w okresie rokoka przy jednoczesnym krzywoliniowym wycięciu pola płycin oraz w klasycyzmie. W drzwiach secesyjnych, obok krawędzi profilowanych, przeważają krawędzie proste, podobnie obok pól krzywoliniowych prostokątne. Charakterystyczne opracowanie płycin to: ornament fałdowy w drzwiach późnogotyckich, gładka lub ornamentalna (rzeźbiona) płaszczyzna w renesansie i baroku, a potem w secesji. W XVIII i XIX w. stosowano wysuniętą lekko z płyciny płaszczyznę do przodu, tzw. lustro, które w okresie rokoka przyjmuje krzywoliniowy zarys (najczęściej równoległy do ramy). W klasycyzmie lustra te lub nasunięte płyciny często są kanelurowane.

Przykrywanie styków ram i płycin wykonywano profilowanymi listwami (prętawinami). Rozwiązania te przeważają w późnym renesansie i baroku oraz historyzmie drugiej połowy XIX w. W okresie renesansu listwy te najpierw bywały gierowane prostokątnie, a potem wielobocznie; wchodziły często na płyciny. Na ogół składały się z wielu drobnych elementów (kilku profilów heblowanych oddzielnie). W XIX w. listwy te zazwyczaj wykonywano o większym, bardziej mięsistym przekroju.

W XIX w. zamiast listew profilowanych stosowano niekiedy ornamentalne długie elementy odlewane z tzw. białego metalu (stop cyny). Także ornamentami z tego metalu ozdabiano pola płycin, a nawet powierzchnie ram. W tym samym okresie na ramy nakładano drobne listewki (najczęściej o przekroju półwałka) komponując je z małymi, przeważnie toczonymi rozetkami.

W Polsce w drugiej połowie XVI w. pojawia się intarsja, polegająca na oklejaniu powierzchni przedmiotów drewnianych innymi gatunkami drewna, często podbarwianymi czy podpalanymi, nierzadko wykonana ze sprowadzonych drzew egzotycznych. Forniry do intarsji

miały grubość 3-4 mm i cięto je ręcznie. Intarsję możemy podzielić na wgłębną, naklejaną powierzchniowo (okładzinową) i nakładaną, która przypomina już relief. Intarsją oklejano u nas tylko drzwi wewnętrzne, i to przeważnie te w konstrukcji płycinowej, stosując różnego typu ornamenty, przedstawienia figuralne oraz całe kompozycje.

Podobną rolę do nadświetli spełniają prześwity wykonane w skrzydłach drzwiowych. Celem ich jest doprowadzenie światła, a czasami także udostępnienie wglądu do pomieszczeń za drzwiami. Prześwity o różnych wielkościach i kształtach stosowano przede wszystkim w drzwiach ramowo-płycinowych, a sporadycznie tylko w drzwiach deskowych, zazwyczaj o niewielkich rozmiarach. Prześwity te zamykano bądź tylko kratą, bądź kratą i szkłem lub samym szkłem. Drzwi wypełnione tylko kratą (drewnianą lub metalową, w całości albo części), nazywamy drzwiami ażurowymi, wypełnione szkłem — drzwiami szklonymi. Drzwi ażurowe spotykamy bardzo rzadko. Drzwi szklone pojawiają się sporadycznie we wnętrzach nowożytnych, zazwyczaj z prześwitami w górnych polach. Wypełnione były one błoną szklaną (w ołowiu), a od rokoka oszkleniem w szczelinach drewnianych. Szklenie drzwi zewnętrznych, zazwyczaj zaopatrzonych w kraty, rozpoczyna się w okresie klasycyzmu, ale popularne staje się w drugiej połowie XIX w.¹⁵

¹⁵ Jan Tajchman „Drewniane drzwi zabytkowe na terenie Polski : systematyka i problematyka konserwatorska, Ochrona Zabytków 44/4 (175), 269-277, 1991, str.6

STRATYGRAFIA PRZED ROZPOCZĘCIEM PRAC- STOLARKA DRZWIOWA- DRZWI GŁÓWNE

Nr	Oznaczenie graficzne warstwy	Charakterystyka warstwy	Faza chronologiczna	Datowanie
1		drewno	I	XIX w
2		warstwa malarska- pierwotna	I	
		zaprawka	II	2poł. XX w
3		warstwa malarska wtórna	II	2poł.XX w

11. Metodyka badań

Badania wykonano na stolarce drzwiowej (drzwi główne) znajdującej się w budynku Starostwa Powiatowego w Kętrzynie. Wykonano odkrywki sondażowe na obecność historycznych warstw i rozwiązań malarskich. Pobrano próbki, które oglądano w świetle dziennym i sztucznym makroskopowo – rozwarstwienie z odsłonięciem kolejnych warstw technologicznych i w powiększeniu od 16x do 100 x pod mikroskopem stereoskopowym.

Rezultaty badań ilustrują opracowane komputerowo fotografie przekrojów poprzecznych warstw malarskich. Stratygrafie interpretowano zamieszczając opis oraz wyniki w tabelkach. Interpretację pigmentów wykonano na podstawie analiz mikroskopowych.

Schemat postępowania badawczego (stratygrafia):

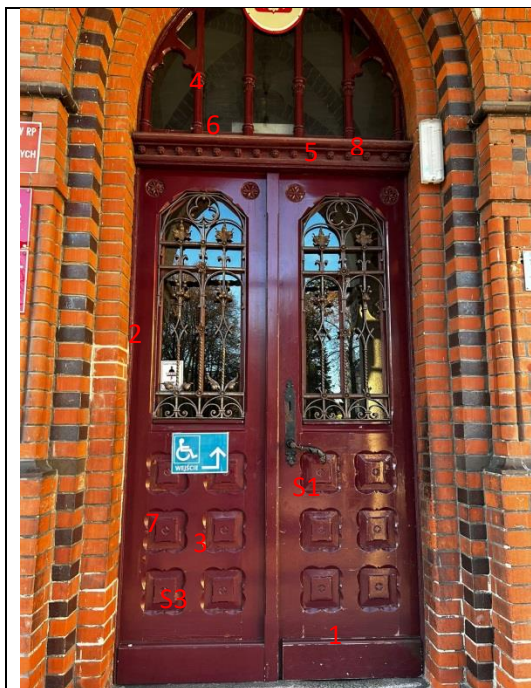
- a) badania spektrograficzne XRF warstw malarskich próbek na spektrometrze rentgenowskim,
- b) wykonanie naszlifów przekrojów poprzecznych próbek,
- c) wykonanie fotografii barwnych przekrojów poprzecznych próbek,
- d) wykonanie rozmazów wodnych oraz działanie na próbki kwasami i zasadą,
- e) analizy mikrochemiczne pigmentów znajdujących się w poszczególnych warstwach malarskich,

- f) badania klasy związków organicznych występujących w warstwach przekrojów poprzecznych, (zmydlanie, wybarwianie w czerni amidowej oraz zieleni malachitowej, test na hydroksyprolinę)
- g) identyfikacja drewna
- h) opracowanie wyników badań.

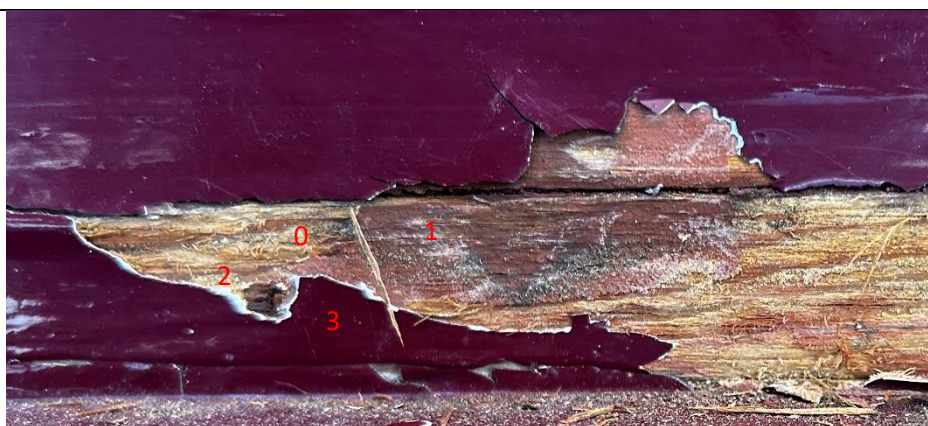
12. Miejsca pobrania próbek i wykonania odkrywek.

Fot.24. Kętrzyn, stolarka drzwiowa- miejsce pobrania próbek z drzwi głównych. Fot. B. Kwasiborska, 2023 r.

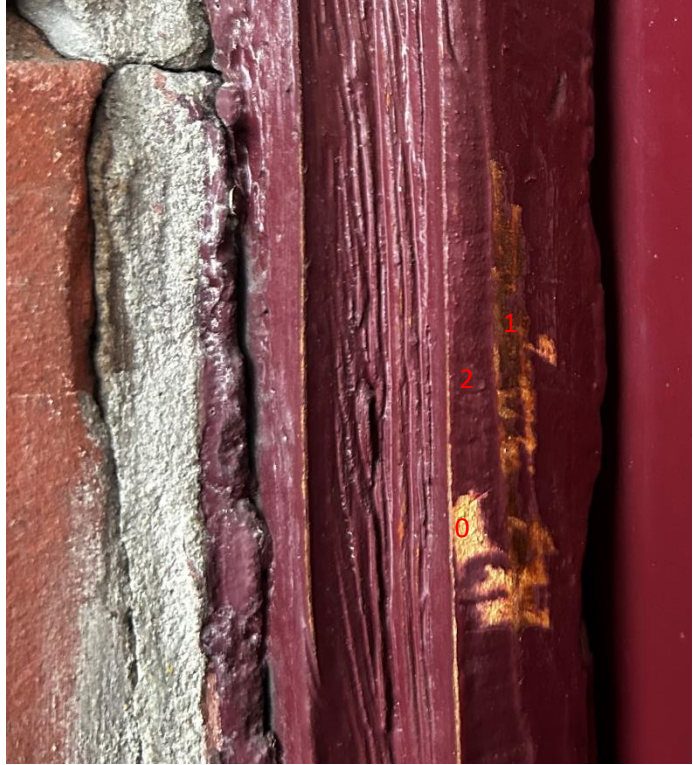
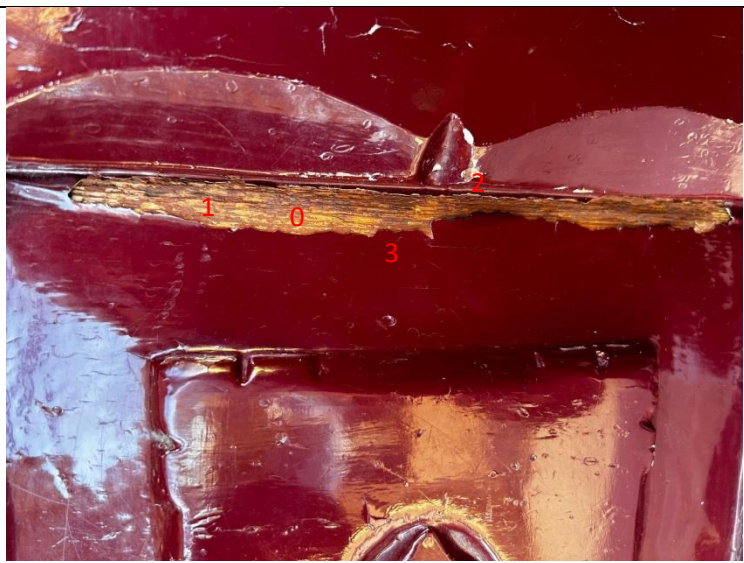
Fot.25. Kętrzyn, stolarka drzwiowa- miejsce pobrania próbek z drzwi głównych. Fot. B. Kwasiborska, 2023 r.

ODKRYWKA I skrzydło drzwiowe

- 0. drewno
- 1. warstwa malarska wtórna- kolor brązowy
- 2. warstwa zaprawki wtórnej- kolor biały
- 3. warstwa malarska wtórna - kolor brązowo-czerwony

		<p>ODKRYWKA 2- odrzwia</p> <ul style="list-style-type: none">0. drewno1. Pierwotna warstwa malarska- kolor brązowy ciemny2. Wtórna warstwa malarska- kolor czerwono-brązowy
		<p>ODKRYWKA 3- plycina</p> <ul style="list-style-type: none">0.drewno1.warstwa malarska pierwotna- kolor brązowy2.warstwa zaprawki wtórnej- kolor biały3. warstwa malarska wtórna -kolor brązowo- czerwony

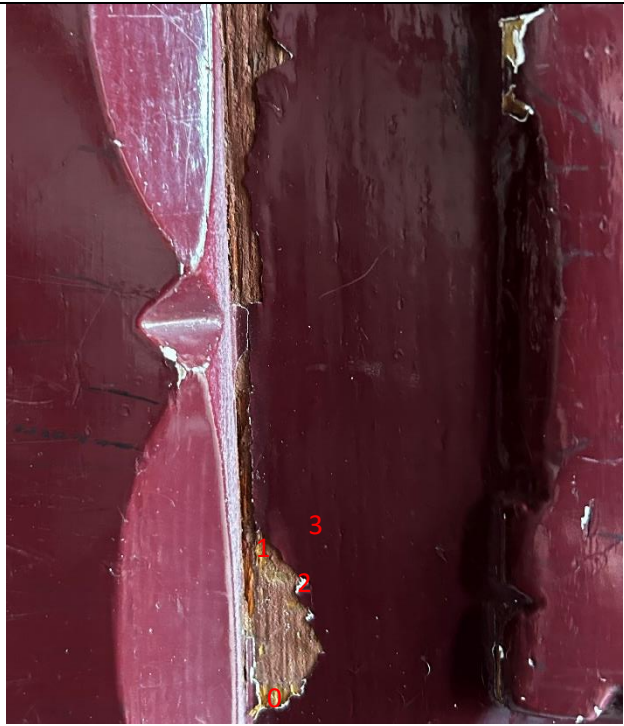
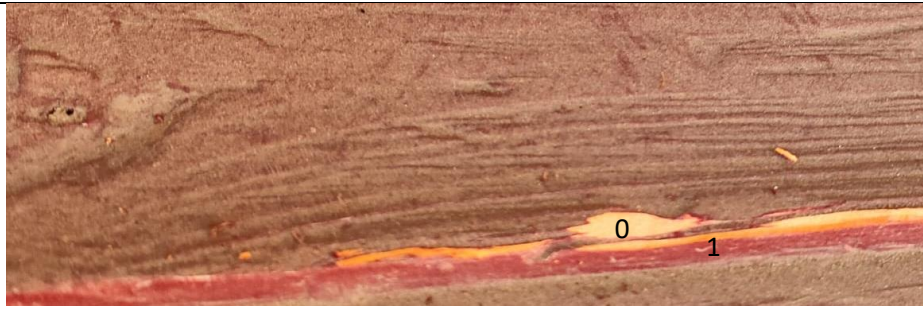

ODKRYWKA 4-
głowica kolumny-
nadświetle
0.drewno
1.warstwa
zaprawki
wtórnej- kolor
biały
2. warstwa malarska
wtórna -kolor
brązowo- czerwony

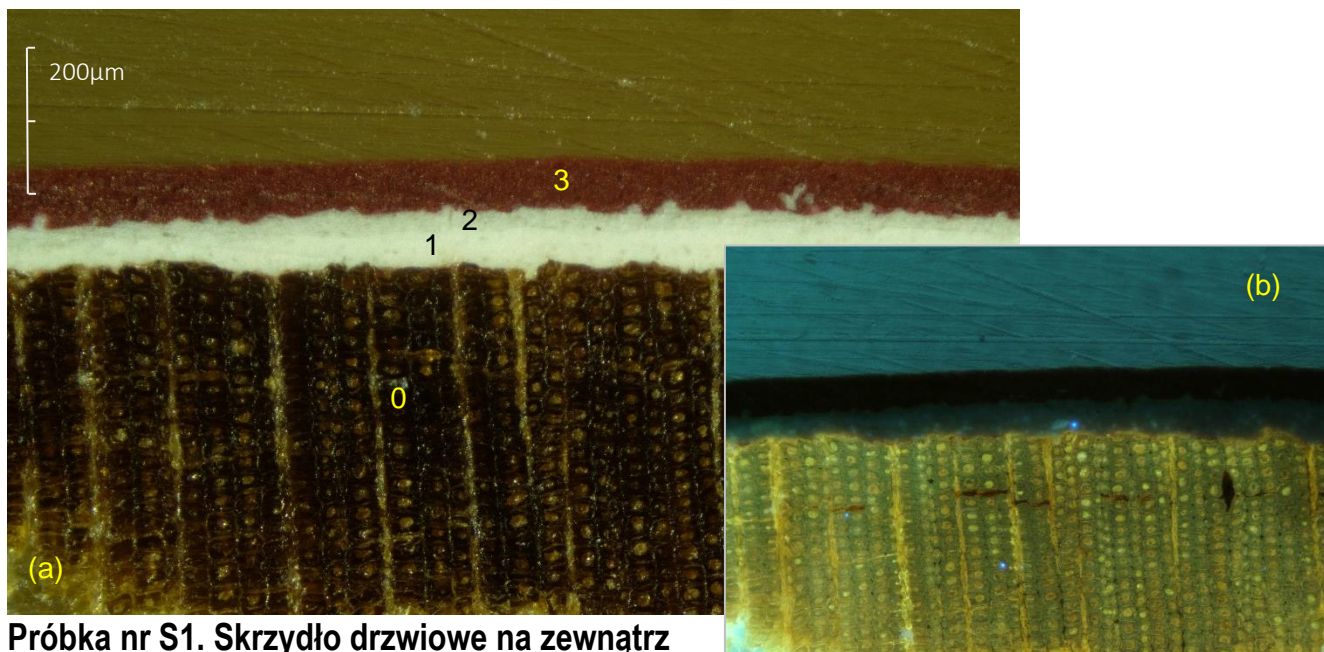
	<p>ODKRYWKA 5 Dekoracja- ślęmię 0.drewno 1. warstwa malarska wtórna -kolor brązowo- czerwony</p>
	<p>ODKRYWKA 6- kolumna 0.drewno 1.warstwa zaprawki wtórnej- kolor biały 2. warstwa malarska wtórna -kolor brązowo- czerwony</p>

	<p>ODKRYWKA 7- płycina</p> <p>0.drewno 1.warstwa malarska pierwotna- kolor brązowy 2.warstwa zaprawki wtórnej- kolor biały 3. warstwa malarska wtórna -kolor brązowo- czerwony</p>
	<p>ODKRYWKA 8- ślepię</p> <p>0.drewno 1. warstwa malarska wtórna -kolor brązowo- czerwony</p>

13. Wyniki badań

Próbka nr S1. Skrzydło drzwiowe na zewnątrz

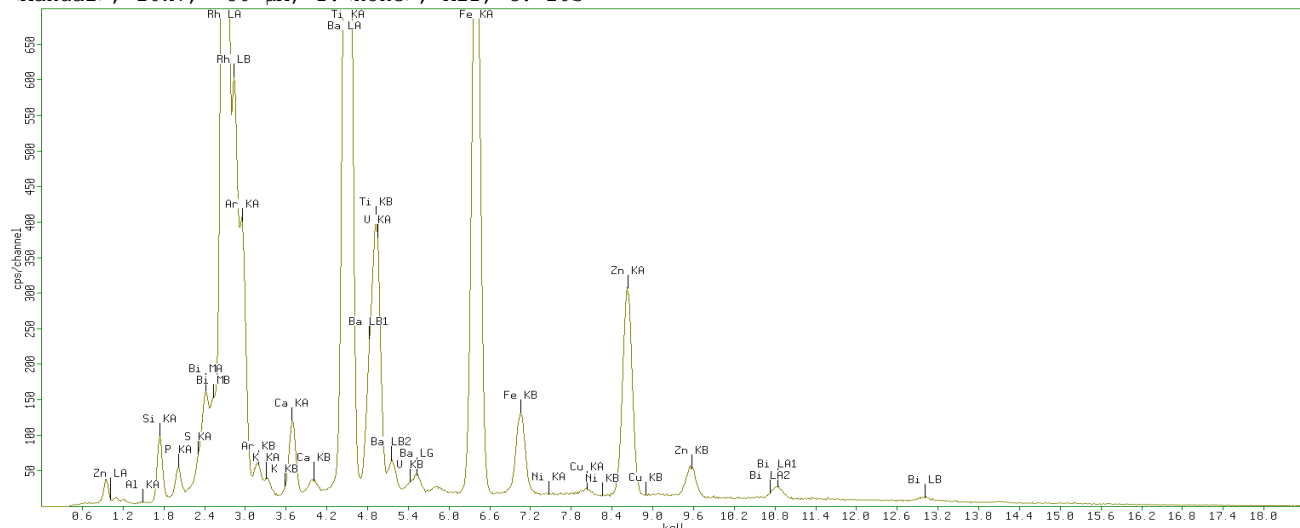
(a) Mikrofotografia w świetle widzialnym

(b) Mikrofotografia fluorescencji wzbudzonej ultrafioletem (365 nm)

Nr	Warstwa	Skład chemiczny	Rodzaj spoiwa
3.	Brązowa	czerwień żelazowa, żółcienie żelazowe / ugię - glinokrzemiany, biel tytanowa, biel cynkowa, kreda,	najprawdopodobniej olejne
2.	Biała	biel tytanowa, biel cynkowa, siarczan baru lub/i litopon, kreda, czerń	najprawdopodobniej olejne
1.	Biała	biel cynkowa, siarczan baru lub/i litopon, biel tytanowa, kreda,	najprawdopodobniej olejne
0.			

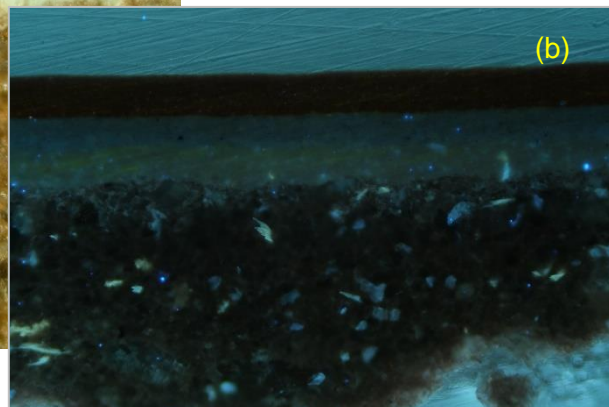
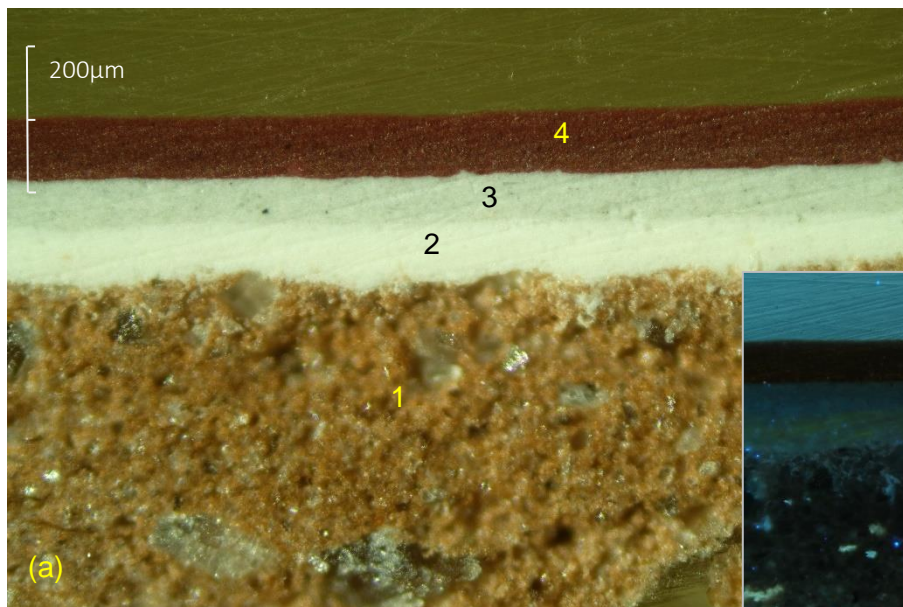
Rentgenowska analiza fluorescencyjna (XRF)

27-Dec-2023, MaFeB. S. pr S1
<Manual>, 20kV, 50 µA, f:<none>, Air, t: 20s

Próbki S1 - skład: Fe, Ti, Ba, Zn, Ca, Bi, K Si, P, S.

Próbka nr S2. Skrzydło drzwiowe od wewnątrz

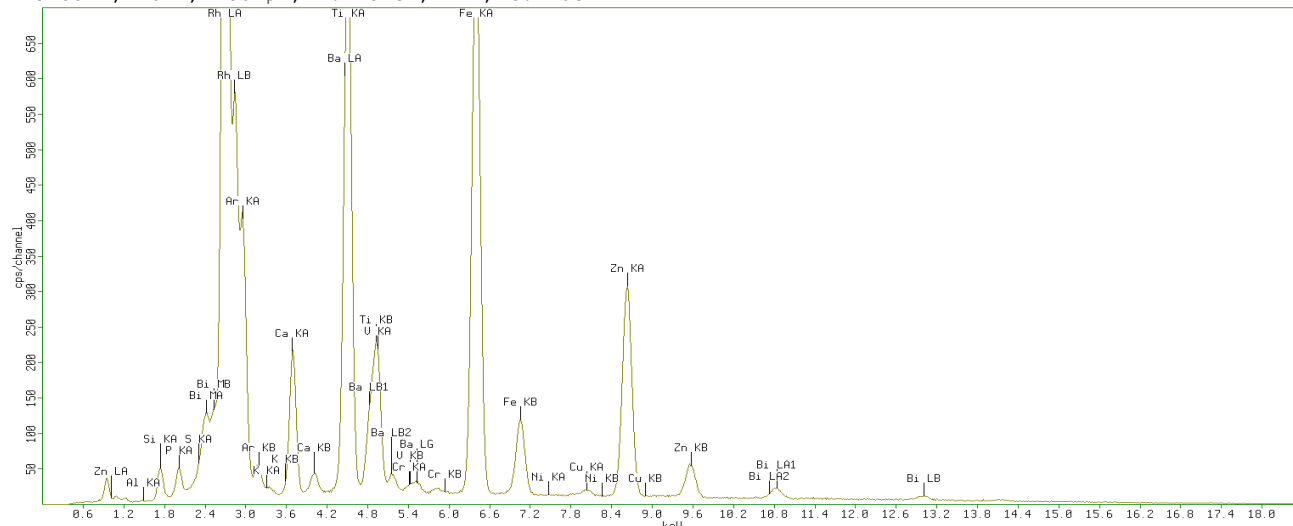
(a) Mikrofotografia w świetle widzialnym

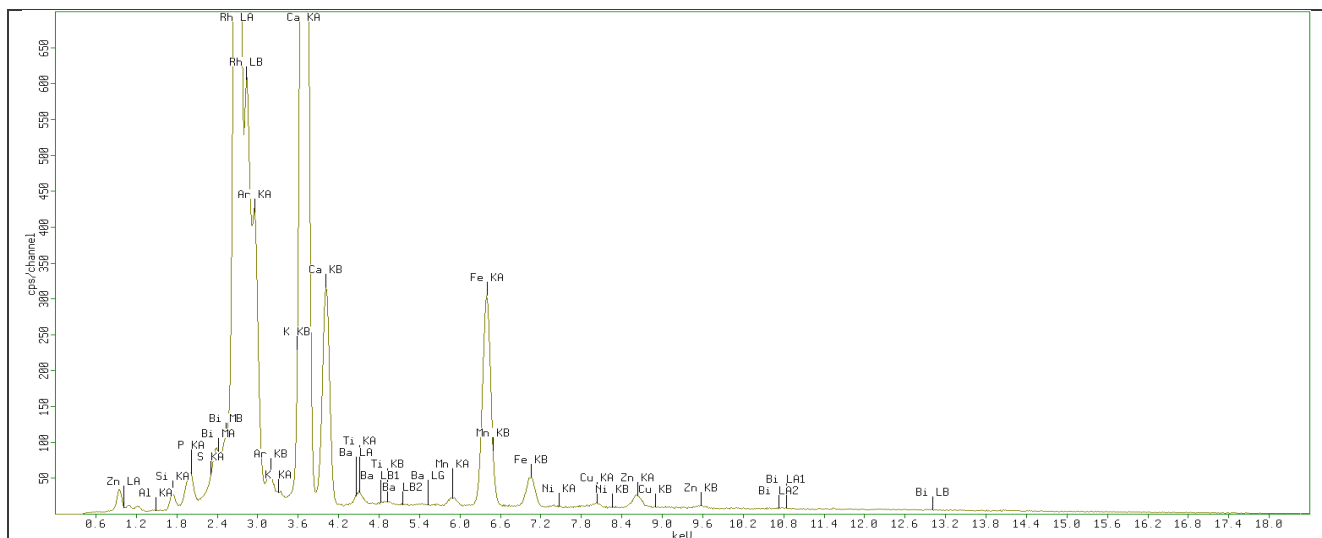
(b) Mikrofotografia fluorescencji wzбудzonej ultrafioletem (365 nm)

Nr	Warstwa	Skład chemiczny	Rodzaj spoiwa
4.	Brązowa	czerwień żelazowa, żółcienie żelazowe / ugiel - glinokrzemiany, biel tytanowa, biel cynkowa, kreda,	najprawdopodobniej olejne
3.	Biała	biel tytanowa, biel cynkowa, siarczan baru lub/i litopon, kreda, czerń	najprawdopodobniej olejne
2.	Biała	biel cynkowa, siarczan baru lub/i litopon, biel tytanowa, kreda,	najprawdopodobniej olejne
1.	Brązowa jasna	kreda, czerwień żelazowa, żółcienie żelazowe / ugiel - glinokrzemiany,	najprawdopodobniej olejne

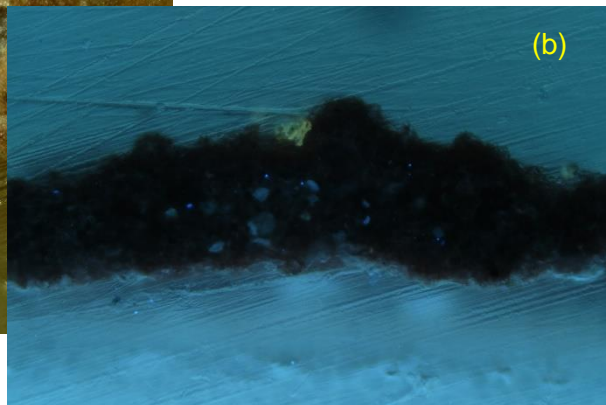
Rentgenowska analiza fluorescencyjna (XRF)

27-Dec-2023, MaFeB. S. pr S2
<Manual>, 20kV, 50 µA, f:<none>, Air, t: 20s

Próbki S2 - skład: Fe, Ti, Ba, Zn, Ca, Bi, K Si, P, S, Mn.

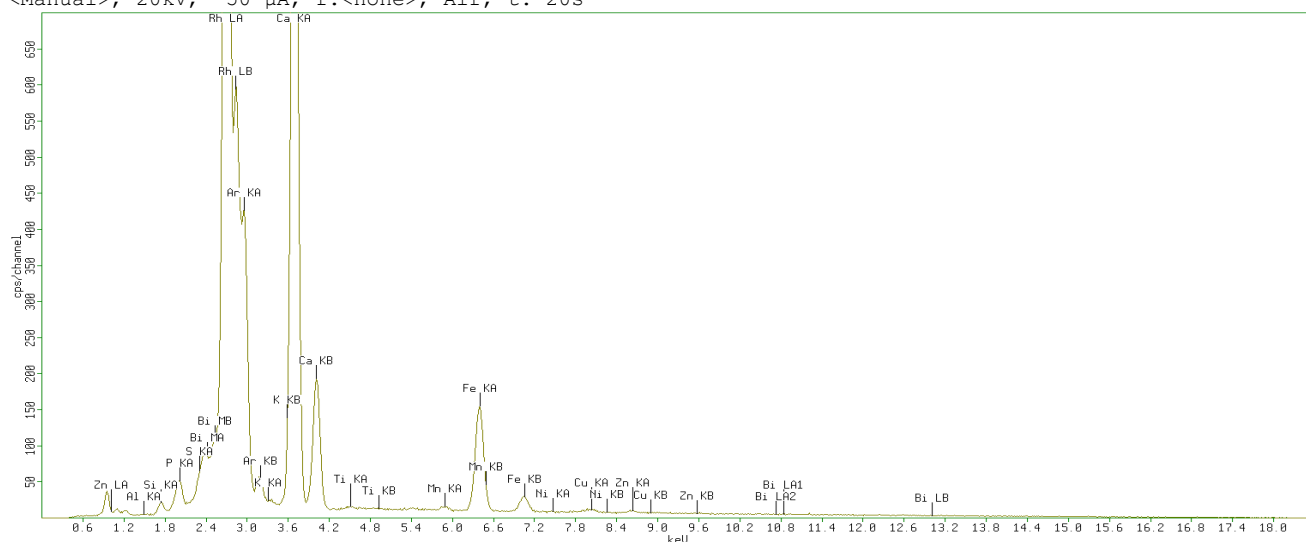
Próbka nr S3. Płyca

- (a) Mikrofotografia w świetle widzialnym
(b) Mikrofotografia fluorescencji wzbudzonej ultrafioletem (365 nm)

Nr	Warstwa	Skład chemiczny	Rodzaj spoiwa
2.	Brązowa jasna	kreda, czerwień żelazowa, żółcienie żelazowe / ugiel - glinokrzemiany,	najprawdopodobniej olejne
1.	Brązowa jasna	kreda, czerwień żelazowa, żółcienie żelazowe / ugiel - glinokrzemiany,	

Rentgenowska analiza fluorescencyjna (XRF)

27-Dec-2023, MaFeB. S. pr S2
<Manual>, 20kV, 50 µA, f:<none>, Air, t: 20s

Próbki S3 - skład: Ca, Fe, K Si, P, S, Mn.

14. Podsumowanie wyników badań.

Próbki pochodzą z historycznej stolarki drzwiowej – drzwi główne budynku Starostwa Powiatowego w Kętrzynie. Zachowane w stanie dobrym.

Drzwi główne wykonane z drewna sosnowego. Skrzydła drzwiowe były poddane współczesnym zabiegom renowacyjnym. Ze skrzydeł drzwiowych usunięto całkowicie oryginalne wymalowania, co potwierdzają badania próbek oraz odkrywki sondażowe (dokładnie oczyszczono drewniane podłoże z oryginalnych wymalowań). Pozostały jedynie „mikroślady” ukazujące pierwotne opracowanie, które występują na odrzwiach oraz na skrzydłach. Różnica w stanie stanu zachowania między skrzydłami drzwiowymi, a odrzwiami jest mocno zaznaczona.

Oryginalne wymalowania w kolorze brązowym (monochromatycznie).

Najprawdopodobniej na spoiwie olejnym.

Kolorystykę ustalono po wykonaniu odkrywek stratygraficznych w miejscach, gdzie mogły pozostać oryginalne nawarstwienia, odkrywki wykonano przed rozpoczęciem prac.

Ostateczny dobór odpowiedniej kolorystyki należy poprzedzić wykonaniem próbnych wymalowań na elewacji budynku. Wg. wzornika : Paleta NCS SIGMA COLOUR SYSTEM C21.3

Tabela kolorów wg. wzornika kolorów NCS Natural Colour System C21.3

L.p.	Nazwa elementu fasady	Określenie koloru	Faktura powierzchni podłoża i stopień krycia	Oznaczenie koloru
1.	Drzwi główne	Brązowy	Gładka, kryjąca	S6020-Y70R

Kolory określone podczas badań mogą odbiegać w pewnym stopniu od kolorystyki historycznej. Na zmiany mogą wpływać liczne warstwy przemalowań jak również naturalne procesy starzenia spoiw oraz pigmentów.

Przed przystąpieniem do prac należy wykonać próby kolorystyczne i zatwierdzić ostateczną kolorystykę z komisją konserwatorską.

15. Proponowany program prac konserwatorskich.

1. Stolarkę drzwiową należy zdemontować z jednoznacznym zabezpieczeniem otworów zastępczymi drzwiami.
2. Prace konserwatorskie należy przeprowadzić w pracowni konserwatorskiej.
3. Wykonanie dezynfekcji oraz dezynsekcji specjalistycznymi preparatami przeznaczonymi do drewna np. Adolit Anti- Insekt firmy Remmers.
4. Demontaż elementów metalowych takich jak okucia, klamki, zawiasy.
5. Zdemonstrowane metalowe elementy należy poddać konserwacji w następujący sposób:
 - usunięcie wtórnych powłok malarskich oraz produktów korozji- metodami łączonymi- mechanicznymi i chemicznymi. Ostateczny dobór narzędzia będzie można określić po wykonaniu prób.
 - ustabilizowanie ognisk korozji inhibitorami korozji np. Benzotriazol firmy CTS
 - odtłuszczenie powierzchni acetonem
 - brakujące elementy należy odtworzyć w technice kowalskiej na wzór oryginału
 - zabezpieczyć powierzchnię preparatem antykorozyjnym np. Zinga firmy Zingametall
 - nałożenie powłoki malarskiej, o odpowiedniej kolorystyce, odpornej na urazy mechaniczne np. Everall firmy Tikkurila.
6. Przeprowadzenie zabiegów usuwania z powierzchni drewna wtórnych warstw metodami mechanicznymi jak również chemicznymi. Stare powłoki należy spulchnić stosując odpowiednie preparaty np. Remosol firmy Impurex lub Scansol firmy Scancia Cosmetics. Następnie za pomocą skalpeli, szpachelek, stalowej waty usunąć pozostałości przemalowań. Podczas usuwania wtórnych nawarstwień, należy uważać na oryginalne fragmenty wymalowani.
7. Oczyszczenie warstwy malarskiej przy pomocy mieszanin rozpuszczalników. Dobór odpowiedniej mieszaniny nastąpi po wykonaniu prób.

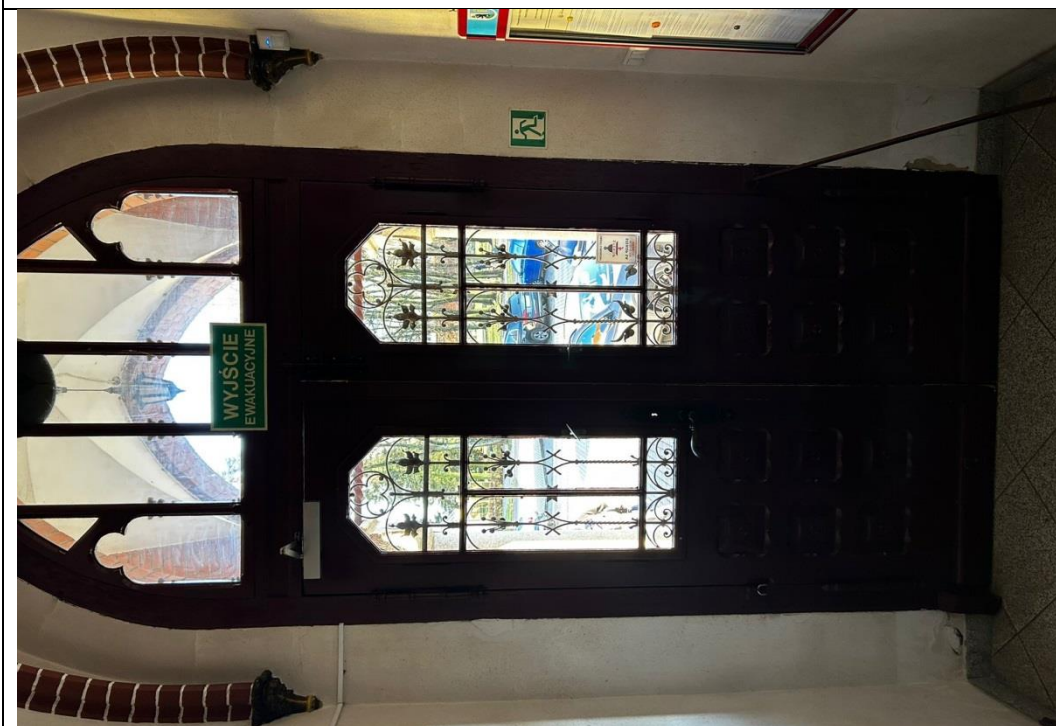
- 8.** Wykonanie zabiegu impregnacji- nasycenie odpowiednim preparatem, który wzmocni właściwości mechaniczne np. Araldite SV 427 firmy Huntsman .
- 9.** Ubytki w drewnie należy uzupełnić starannie dobranym drewnem, sezonowanym, impregnowanym np. Adolit Anti Insekt firmy Remmers. Większe ubytki uzupełnić metodą flekowania, natomiast mniejsze wykorzystując gotowe masy żywiczne np. Araldite HV/SV 36 firmy Huntsman. Płytkie ubytki uzupełnić za pomocą gotowych szpachlówek.
- 10.** Przeszlifowanie powierzchni.
- 11.** Scalenie kolorystyczne farbami odpornymi na działanie warunków zewnętrznych. Podmalowanie farbami akrylowymi np. Primacryl firmy Schminke, natomiast wykończenie farbami żywicznymi np. Restauro firmy Maimeri.
- 12.** Położenie powłok zabezpieczających z systemu produktów do drewna firmy Remmers.
- 13.** Przewiezenie stolarki drzwiowej na obiekt, wykonanie ostatecznego montażu, oraz regulacji.

Dokumentacja fotograficzna

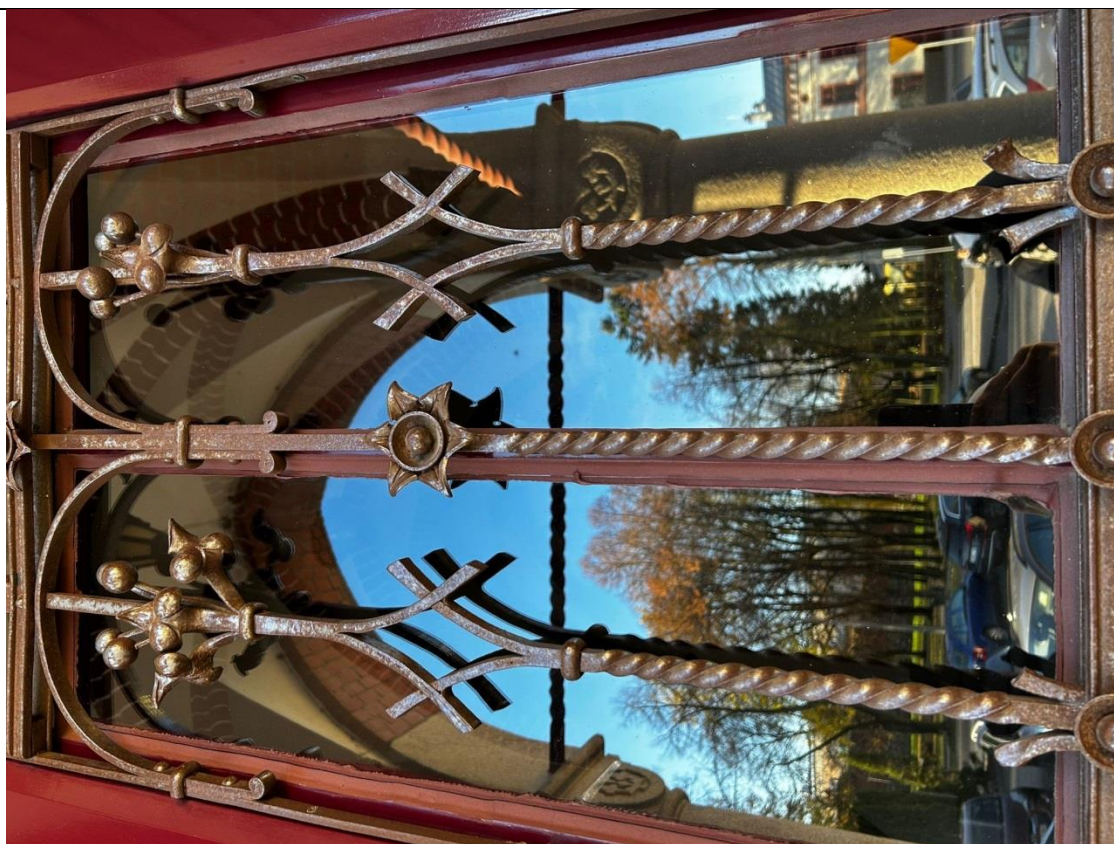
Fot.1. Kętrzyn- stolarka drzwiowa z budynku Starostwa Powiatowego - drzwi główne- stan obecny.
Fot. Barbara Kwasiborska.

Fot.2. Kętrzyn- stolarka drzwiowa z budynku Starostwa Powiatowego - drzwi główne- stan obecny.
Fot. Barbara Kwasiborska.

Fot.3. Kętrzyn- stolarka drzwiowa z budynku Starostwa Powiatowego - drzwi główne- stan obecny.
Fot. Barbara Kwasiborska.

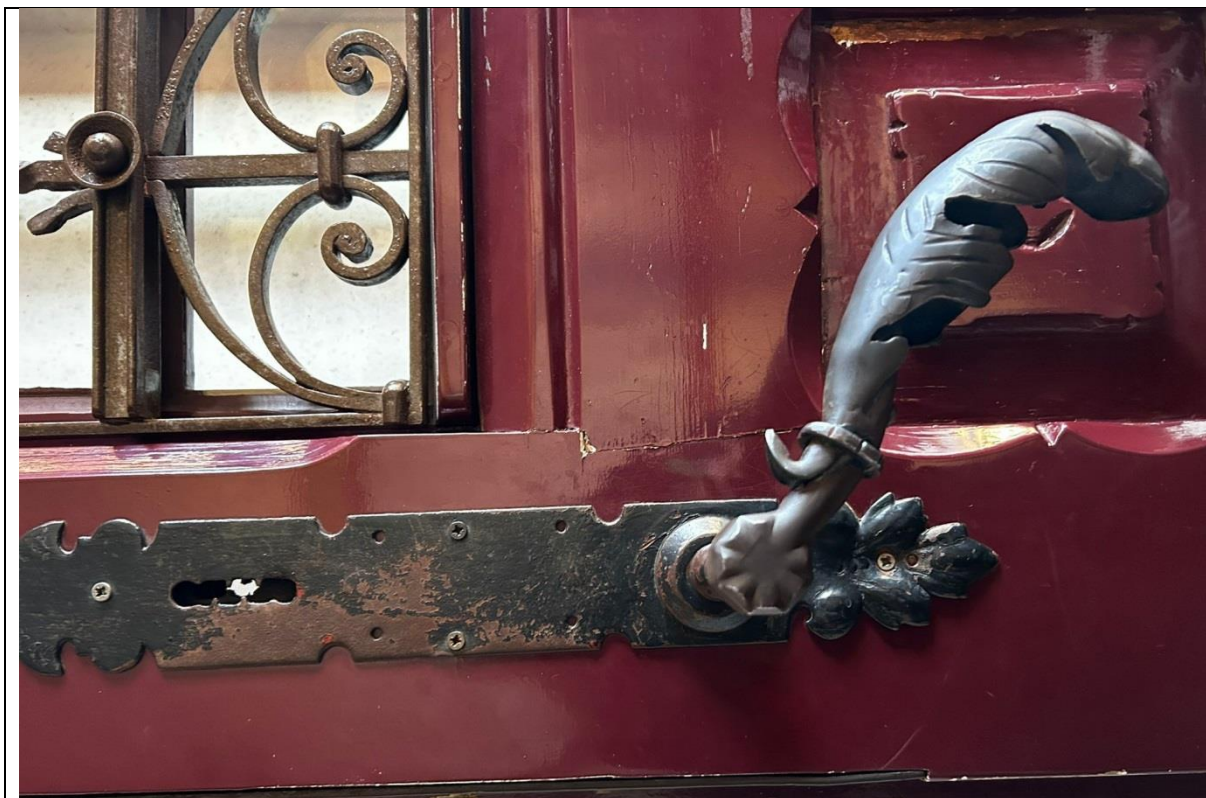
Fot.4. Kętrzyn- stolarka drzwiowa z budynku Starostwa Powiatowego - drzwi główne- stan obecny.
Fot. Barbara Kwasiborska.

Fot.5. Kętrzyn- stolarka drzwiowa z budynku Starostwa Powiatowego - drzwi główne- stan obecny.
Fot. Barbara Kwasiborska.

Fot.6. Kętrzyn- stolarka drzwiowa z budynku Starostwa Powiatowego - drzwi główne- stan obecny.
Fot. Barbara Kwasiborska.

Fot.7. Kętrzyn- stolarka drzwiowa z budynku Starostwa Powiatowego - drzwi główne- stan obecny.
Fot. Barbara Kwasiborska.

Fot.8. Kętrzyn- stolarka drzwiowa z budynku Starostwa Powiatowego - drzwi główne- stan obecny.
Fot. Barbara Kwasiborska.

Fot.9. Kętrzyn- stolarka drzwiowa z budynku Starostwa Powiatowego - drzwi główne- stan obecny. Fot. Barbara Kwasiborska.

Fot.10. Kętrzyn- stolarka drzwiowa z budynku Starostwa Powiatowego - drzwi główne- stan obecny. Fot. Barbara Kwasiborska.

Fot.11. Kętrzyn- stolarka drzwiowa z budynku Starostwa Powiatowego - drzwi główne- stan obecny. Fot. Barbara Kwasiborska.

Fot.12. Kętrzyn- stolarka drzwiowa z budynku Starostwa Powiatowego - drzwi główne- stan obecny. Fot. Barbara Kwasiborska.

16. Dyplom Konserwatora Dziel Sztuki

KOPIA

n(i) **Barbara Feiertag**
(imię/imiiona i nazwisko)

ta urodzenia **5 lutego 1983** r.

ejsce urodzenia **Toruń**

Barbara Feiertag
(podpis posiadacza dyplomu)

r dyplomu **1400/132087/2009**

UNIWERSYTET MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU
(nazwa uczelni)

Wydział Sztak Pięknych
(nazwa podstawowej jednostki organizacyjnej uczelni)

DYPLOM

ukończenia studiów w formie **stacjonarnej**
na kierunku **konserwacja i restauracja dzieł sztuki**
w specjalności **konserwacja i restauracja
malarstwa i rzeźby polichromowanej**
z wynikiem **bardzo dobrym**
i uzyskania w dniu **25 listopada 2009** r.
tytułu zawodowego **magistra sztuki**

Kierownik podstawowej
jednostki organizacyjnej

[Signature]
(pieczęć imienna i podpis)
art. mal. Piotr Klugowski, prof. UMK

Toruń
(miejscowość)

Rektor
z up. Rektora

[Signature]
(pieczęć imienna i podpis)
prof. dr hab. Witold Wojdyło

Toruń
(miejscowość)

dnia **25 listopada 2009**

KANCELARIA NOTARIALNA
w Kętrzynie
notariusz Regina Kamińska

REPERTORIUM "A" Nr **2693/2010**
Poświadczam zgodność powyższej kopii
z okazanym dokumentem.
Pobrano kwotę **621 + VAT 7,38** zł.
na podst. § 13 rozp. Min. Spraw. z dnia 28.06.2004r.
w spr. maks. stawek taksy notarialnej (Dz.U. Nr 148, poz. 1584)
Kętrzyn, dnia **19.04.2016r.**
Notariusz *Regina Kamińska*

KOPIA

 Pan(i) <u>Małgorzata Feiertag</u> <small>(imie/imiiona i nazwisko)</small> data urodzenia <u>19 marca 1986</u> r. miejsce urodzenia <u>Toruń</u> <u>Małgorzata Feiertag</u> <small>(podpis posiadacza dyplomu)</small> Nr dyplomu <u>1400/162265/2013</u>	UNIwersYTET MIKOŁAJA KOPERNIKA W TORUNIU <small>(nazwa uczelni)</small> Wydział Sztuk Pięknych <small>(nazwa podstawowej jednostki organizacyjnej uczelni)</small> DYPLOM ukończenia studiów w formie <u>stacjonarnej</u> na kierunku <u>konserwacja i restauracja dzieł sztuki</u> w specjalności <u>konserwacja i restauracja rzeźby kamiennej i elementów architektonicznych</u> z wynikiem <u>dobrym plus</u> i uzyskania w dniu <u>12 lipca 2013</u> r. tytułu zawodowego <u>magistra sztuki</u> Kierownik podstawowej jednostki organizacyjnej <u>[Signature]</u> <small>dr hab. Eżeneta Jazdzugot, UMk</small> <small>(pieczęć imienna i podpis)</small> Rektor <u>[Signature]</u> <small>(pieczęć imienna i podpis)</small> <u>Toruń</u> <small>(miejscowość)</small> dnia <u>12 lipca 2013</u> r.
---	--

KANCELARIA NOTARIALNA
w Kętrzynie
notariusz Regina Kamińska

REPERTORIUM "A" Nr 1264/2016
Poświadczam zgodność powyższej kopii z okazanym dokumentem.
Pobrano kwotę 321 + VAT = 369 zł.
na podst. § 13 rozp. Mini. Spraw. z dnia 28.06.2004r.
w spr. maks. stawek taksy notarialnej (Dz.U. Nr 148, poz. 1564)
Kętrzyn, dnia 23.09.2016

Regina Kamińska
[Signature]
Notariusz w Kętrzynie